

Podmínky činnosti úseku validací

Úvod

Podmínky činnosti úseku validací stanovují pravidla, podle kterých úsek validací firmy Lab & Pharma poskytuje své služby zákazníkům a jsou v nich uvedeny informace pro zákazníky o způsobu práce úseku validací, prováděných činnostech a vydávaných dokumentech.

Organizační struktura

Firma Lab & Pharma je společnost zabývající se všemi oblastmi farmaceutického inženýrství.

V rámci firmy Lab & Pharma je úsek validací samostatná organizační jednotka zaměřená především na poskytování odborných služeb v oblasti validací a kvalifikací. Úsek validací má možnost využívat pro konzultace všechny odborné pracovníky firmy Lab & Pharma, ve svých výrobcích je však na ostatních složkách firmy nezávislý.

V čele úseku validací je ředitel úseku, zastupuje ho zástupce ředitele. Pracovníci úseku provádějící validace a kvalifikace pracují na pozici validačního inženýra.

Pro každou zakázku je jmenován validační tým v čele s vedoucím týmu. Jednání se zákazníkem provádí ředitel úseku, o konkrétní zakázce potom vedoucí validačního týmu.

Smluvní vztah

Veškeré zakázky úseku validací jsou prováděné podle smluvního vztahu uzavřeného v rámci ustanovení části čtvrté, hlava I, Díl 2 zákona č. 89/2012 Sb. (NOZ).

Činnosti prováděné úsekem validací

1) Validace a kvalifikace

Vyhláška č. 229/2008 Sb. o výrobě a distribuci léčiv vyžaduje, aby prostory a zařízení, které při výrobě léčiv mohou ovlivnit jejich jakost, byly kvalifikovány a výrobní činnosti podstatné pro zabezpečení jakosti léčiv byly pravidelně validovány. Konkrétní požadavky na validace a kvalifikace vyplývají zejména z dokumentů vydaných Evropskou unií (The Rules Governing Medicinal Products in the European Union), dokumentů vydaných PIC/S (Pharmaceutical Inspection Cooperation Scheme) a pokynů vydaných Státním ústavem pro kontrolu léčiv.

Při provádění validací a kvalifikací úsekem validací jsou aplikována i další doporučení, zejména požadavky vyplývající z dokumentů vydaných ISPE (International Society for Pharmaceutical Engineering).

Kvalifikace vždy začíná vypracováním protokolu kvalifikace, ve kterém je stanoveno, jak se bude kvalifikace provádět a hodnotit. Výsledky kvalifikace se zaznamenávají do připravených formulářů a počítačových souborů. V případě úspěšné kvalifikace jsou výsledky vydány ve formě zprávy o kvalifikaci. V případě, že výsledky provedené kvalifikace nejsou vyhovující, mohou být vydány jako výsledky měření, viz 2).

2) Měření

Měření je zjištění vlastností nebo změření parametrů zařízení, systému, prostorů nebo procesu.

Výsledky měření jsou obvykle vydány ve formě zprávy o měření, v jednoduchém případě jsou součástí záznamu průběhu zakázky. Součástí měření může být i optimalizace procesů na základě zjištěných výsledků.

3) Kalibrace

Kalibrace je zjištění závislosti mezi hodnotami indikovanými měřicím přístrojem a mezi příslušnými hodnotami veličiny zjištěnými referenčním přístrojem.

Výsledky kalibrace jsou vydány ve formě kalibračního listu.

Vydávané dokumenty

1) Řídící plán validací

Souhrnný plán všech validačních a kvalifikačních činností pro daný celek obsahující více kvalifikovaných objektů.

2) Protokol kvalifikace

Stanovuje, jak se bude kvalifikace objektu provádět, uvádí rozsah kvalifikace, způsob hodnocení a kritéria přijatelnosti.

3) Zpráva o kvalifikaci

Obsahuje výsledky a vyhodnocení provedené kvalifikace objektu. Vydává se v případě vyhovujících výsledků kvalifikace.

4) Osvědčení o kvalifikaci

Obsahuje souhrnný hodnotící výrok o provedené kvalifikaci objektu. Vydává se v případě vyhovujících výsledků kvalifikace.

5) Souhrnná validační zpráva

Obsahuje shrnutí výsledků validací a kvalifikací všech objektů daného celku provedených podle řídicího plánu validací.

6) Zpráva o měření

Obsahuje výsledky provedeného měření.

7) Kalibrační list

Obsahuje výsledky provedené kalibrace.

8) Záznam průběhu zakázky

Obsahuje informace o činnostech provedených v rámci zakázky, případně o jejich výsledcích. Při ukončení zakázky slouží po potvrzení zákazníkem jako podklad pro fakturaci.

9) Vyúčtování zakázky a vzorků

Seznam činností provedených na zakázce s uvedením odpracovaného času a nákladů

Dokumenty mohou být vydány v libovolném počtu výtisků podle přání zákazníka.

Výtisky zpráv o kvalifikaci a měření jsou číslovány: 0 je vždy archivní výtisk Lab&Pharma, ostatní výtisky jsou pro zákazníka.

Originály příloh jsou součástí výtisku č. 1, ostatní výtisky obsahují kopie, není-li dohodnuto jinak.

Dokumenty č. 1 - 7 se v písemné i digitální podobě archivují po dobu 5 let.

Zabezpečení kvality

Systém řízení kvality

Úsek validací má certifikovaný systém QMS podle ISO 9001:2015.

Pracovníci

Hlavní důraz v systému zabezpečení kvality je kladen na kvalifikaci pracovníků úseku validací – validačních inženýrů. Od validačních inženýrů firma vyžaduje neustálé doplňování odborných znalostí s cílem udržet u všech pracovníků aktuálnost poznatků a rozšířit jejich rozsah.

Při získávání nových pracovníků je kladen důraz na úroveň jejich vzdělání a odborných znalostí.

Noví pracovníci pracují pod odborným vedením vedoucího validační skupiny, mají možnost čerpat znalosti z odborných seminářů a neustále aktualizované odborné knihovny.

Metodiky zkoušek

Běžně prováděné činnosti probíhají podle schválených písemných metodik, které jsou zákazníkovi k dispozici k nahlédnutí v sídle společnosti.

Postupy měření i vyhodnocení jsou neustále přizpůsobovány současnému stavu technologie a vývoji vědy a techniky. V používaných metodikách jsou vždy respektovány současné u nás platné předpisy a doporučení s cílem uplatnit i požadavky vybraných světových předpisů, norem, lékopisů či doporučení. Při vývoji metodik je udržována účinná zpětná vazba mezi úsekem validací a zákazníky.

Kontrola vydávaných dokumentů

Všechny dokumenty vydávané úsekem validací podléhají vnitřní kontrole. Pro každý vydávaný dokument je stanoven způsob kontroly, případně schvalování.

Měřidla a měřicí přístroje

Na všechna měřidla v evidenci úseku validací se vztahuje metrologický řád a mají prokazatelnou metrologickou návaznost. Každé měřidlo má stanovený způsob a interval konfirmace (kalibrace, posouzení a odstranění případných závad). Kopie dokladů o konfirmaci (kalibrační listy) jsou přílohou zpráv o kvalifikaci nebo měření.

Subdodavatelé

Stejně požadavky na zabezpečení kvality, které jsou kladeny na úsek validací, vyžaduje úsek i od svých subdodavatelů podílejících se na provádění zkoušek a analýz. Úsek validací provádí pravidelnou kontrolu jejich uplatňování.

Postup při objednání

První poptávka je písemnou či ústní formou. Na jejím základě je dohodnut rozsah předané dokumentace nutné pro zjištění rozsahu měření.

Na žádost zákazníka může být vydána nabídka s uvedením termínu, rozsahu prací a odhadem nákladů, případně návrhem fixní ceny.

Objednávka je obvykle písemná, pokud se na tom obě strany dohodnou, může být platná i ústní objednávka. Pokud je to nutné, vyžádá si úsek validací nezbytnou technickou dokumentaci, nebo jiné informace k zařízení nebo systému nutné pro přípravu zakázky.

V případě kvalifikace je rozsah prováděných prací na daném systému a způsob jejich vyhodnocení stanoven protokolem kvalifikace, který musí být podepsán pověřeným pracovníkem zákazníka před zahájením prací. V ostatních případech je rozsah prací stanoven jinou vhodnou formou.

Cena a platební podmínky

Ceny, účtované zákazníkovi jsou stanoveny samostatně vydaným ceníkem. Účtované ceny jsou po celou dobu rozpracovanosti zakázky stálé a odpovídají cenám platným v době zahájení zakázky.

Fakturace bude provedena, není-li dohodnuto jinak, po ukončení zakázky a obdržení souhlasu zákazníka s provedením zakázky. Neuplatní-li zákazník do měsíce reklamaci, má se za to, že s provedením zakázky souhlasí.

Součástí faktury je vyúčtování zakázky a vzorků.

Záruky, reklamace, odpovědnost za škody

Veškeré zkoušky a měření jsou prováděny s vynaložením odborné péče s přihlédnutím ke stanovenému způsobu, době, místu a rozsahu zkoušek a měření, jakož i ke stavu, v jakém se nacházel předmět zkoušky a měření.

Pokud přesto dojde k situaci, že předané výsledky zkoušky neodpovídají skutečnému stavu a v rámci projednávání stížnosti nebo námítky není záležitost uspokojivě vyřešena, má zákazník právo na reklamaci.

V rámci reklamačního řízení může být veškerá dokumentace týkající se prošetřované zkoušky dána k dispozici nezávislému znalci.

V případě oprávněné reklamace vrátí Lab & Pharma přijaté platby za příslušnou zakázku a uhradí náklady na nezávislého znalce.

Jiné náhrady, zejména druhotně vzniklé škody, nelze uplatnit s výjimkou případu, kdy došlo ke škodě v důsledku hrubé nedbalosti pracovníků úseku validací.

Ochrana informací

Veškeré informace o výrobním zařízení, procesech a produktech získané u zákazníka jsou ze strany úseku validací považovány za přísně důvěrné a nejsou sdělovány nikomu jinému než pověřenému pracovníkovi zákazníka.

Platnost od 1.11.2019

RNDr. Martin Hüttel, PhD.
ředitel úseku validací